

WIJ **W**ILLEM **A**ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van [datum],

houdende verlenging van de geldingsduur van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van [datum], nr. [kenmerk];

Gelet op artikel 30, tweede lid, van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Enig artikel

De Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 vervalt op 1 juli 2022.

Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is belast met de uitvoering van dit besluit dat met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Nota van toelichting

1. Algemeen

De Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 (hierna: Twv) is op 7 november 2020 in werking getreden met het oog op de herindelingsverkiezingen in enkele gemeenten op 18 november 2020.¹ Een wijziging van de Twv is op 30 januari 2021 in werking getreden, met het oog op de Tweede Kamerverkiezing van 17 maart 2021.² De Twv zou vervallen met ingang van 1 juli 2021, maar is bij koninklijk besluit van 24 juni 2021 verlengd met zes maanden ten behoeve van de herindelingsverkiezingen in enkele gemeenten op 24 november 2021. Ten behoeve van de verkiezingen die nog onder de Twv zouden vallen is tevens op 9 oktober 2021 een tweede wijziging van de Twv in werking getreden.³

De Twv biedt de grondslag voor het nemen van maatregelen die het houden van veilige verkiezingen mogelijk maken gedurende de coronapandemie, zoals het hanteren van maatregelen met betrekking tot hygiëne en persoonlijke beschermingsmiddelen in stemlokalen en maatregelen met betrekking tot de wijze van stemmen met het oog op de spreiding van kiezers. De Twv regelt in artikel 30, tweede lid, dat het tijdstip waarop zij vervalt bij koninklijk besluit kan worden verlengd met telkens maximaal zes maanden. De Twv kan daarmee nu tot uiterlijk 1 juli 2022 worden verlengd.

Het niet verlengen van de Twv zou betekenen dat er vanaf 1 januari 2022 geen wettelijke basis meer zou bestaan voor maatregelen om verkiezingen in de context van covid-19 zo goed en veilig mogelijk te laten verlopen. De regering acht verlenging noodzakelijk, omdat volgens het Outbreak Management Team (verder: OMT) in zijn 127e advies⁴ de prognoses voor hoe de epidemie zich de komende herfst- en wintermaanden ontwikkelt, ongunstiger zijn dan eerder gemodelleerd. Het OMT adviseert vanwege de epidemiologische onzekerheden in de te verwachten IC- en ziekenhuisopnamen voorlopig om de mogelijkheid om maatregelen in te kunnen stellen, open te houden. Dat betekent dat het ook bij verkiezingen in deze periode nodig kan zijn om maatregelen met betrekking tot hygiëne en persoonlijke beschermingsmiddelen te nemen, en/of maatregelen die de spreiding van kiezers bevorderen.

De eerstvolgende verkiezingen zijn de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022. Het is nu niet bekend hoe de epidemiologische situatie op dat moment zal zijn. Tegelijk is het van belang dat de gemeenten tijdig – dat wil zeggen: uiterlijk begin december 2021 – duidelijkheid krijgen over de wettelijke kaders waarmee zij rekening moeten houden bij de organisatie van deze verkiezingen. Dat geldt met name voor het vervroegd stemmen (dat wil zeggen: de in het geval van vervroegd stemmen in de Twv neergelegde verplichting om in elke gemeente op de twee dagen voorafgaand aan de reguliere dag van stemming een of meer stemlokalen aan te wijzen waar kiesgerechtigden vervroegd hun stem kunnen uitbrengen). Het is van belang dat de gemeentelijke organisaties tijdig weten of zij rekening moeten houden met vervroegd stemmen, opdat zij voldoende geschikte stemlocaties en stembureauleden kunnen regelen voor de dagen waarop vervroegd wordt gestemd.

¹ Stb. 2020, 428.

² Stb. 2021, 36.

³ Stb. 2021, 456.

⁴ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport/documenten/kamerstukken/2021/10/12/aanbieding-omt-advies-en-kabinetsreactie>.

De regering vindt het met het oog op eerdergenoemde epidemiologische risico's van belang dat vervroegd stemmen als instrument kan worden ingezet tijdens de komende verkiezingen. Van de maatregelen uit de Twv zorgt dit instrument immers het meest voor spreiding van kiezers, die daarmee beter in staat worden gesteld om hun eigen moment te kiezen waarop het rustiger is in het stemlokaal. Zou de Twv niet worden verlengd, dan is er in het kader van het mitigeren van gezondheidsrisico's geen mogelijkheid meer om vervroegd stemmen als instrument in te zetten tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. De regering neemt daarbij in aanmerking dat, ook als de epidemiologische situatie in maart 2022 zodanig zou blijken te zijn verbeterd dat geen sprake meer is van een directe dreiging, vervroegd stemmen geen grote nadelige gevolgen heeft voor de waarborgen van het verkiezingsproces.

De Twv maakt ook het voorschrijven – bij ministeriële regeling – mogelijk van maatregelen met betrekking tot hygiëne en persoonlijke beschermingsmiddelen (zoals gebruik van kuchschermen in de stemlokalen, periodieke schoonmaak van stemhokjes en handcontactpunten en het dragen van mondkapjes of mondneusmaskers door kiezers en stembureauleden). Op dit moment is een groot deel van de maatregelen die gedurende lange tijd in Nederland golden (zoals de verplichting tot het houden van 1,5 meter afstand tot elkaar en de verplichting tot het dragen van mondkapjes in overdekte binnenruimten) niet langer van kracht. Als de epidemiologische situatie niet verslechtert, zullen dergelijke maatregelen vanzelfsprekend ook niet worden voorgeschreven tijdens de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022. Mocht echter de epidemiologische situatie in aanloop naar deze verkiezingen onverhoopt zodanig verslechteren dat het voorschrijven van een of meer van deze maatregelen wél nodig is, dan kan daartoe worden overgegaan op basis van de verlengde Twv.

Gelet op het voorgaande wordt de werkingsduur van de Twv met onderhavig besluit verlengd tot 1 juli 2022. De gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 en de procedure tot vaststelling van de uitslag van deze verkiezingen vallen daarmee onder het bereik van de verlengde wet. Datzelfde geldt voor een eventuele tussentijdse Tweede Kamerverkiezing, als die in de periode tot 1 juli 2022 zou moeten worden gehouden. Wel spreekt de regering nadrukkelijk het voornemen uit om de Twv na de gemeenteraadsverkiezingen zo spoedig mogelijk te laten vervallen zodra de epidemiologische omstandigheden dat toelaten, dus zo mogelijk ruim vóór 1 juli 2022. Artikel 30, derde lid, van de Twv biedt daarvoor de mogelijkheid.

2. Voorhang Tweede en Eerste Kamer

Alvorens de voordracht voor het onderhavige koninklijk besluit kon worden gedaan wordt het ontwerp ingevolge artikel 30, vierde lid, van de Tijdelijke wet verkiezingen covid-19 gedurende vier weken voorgelegd aan de Tweede en Eerste Kamer. Meteen na het verstrijken van deze termijn zal de regering, aan de hand van eventuele reacties van beide Kamers alsmede de epidemiologische situatie van dat moment, het besluit tot verlenging definitief vaststellen.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties